

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1946 kl. 5 em.

Utrikesutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillämpningen av det svensk-engelska betalningsavtalet av den 6 mars 1945.

Genom en den 17 maj 1946 dagtecknad, till utrikesutskottet hänvisad proposition, nr 295, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, berett riksdagen tillfälle att yttra sig angående den i nämnda protokoll behandlade frågan om tillämpningen under tiden 1 maj 1946—30 april 1947 av det svensk-engelska betalningsavtalet av den 6 mars 1945.

Av den i propositionen lämnade redogörelsen framgår bl. a. följande:

Formerna för verkställandet av betalningar mellan Sverige och det s. k. sterlingområdet (i huvudsak motsvarande det brittiska imperiet med undantag för Canada) ha reglerats genom det betalningsavtal som ingicks mellan Sverige och Storbritannien den 6 mars 1945. Enligt detta avtal skall Bank of England äga rätt att i Sveriges riksbank mot pund sterling inköpa de belopp i kronor, som må erfordras för fullgörande av betalningar till Sverige. En motsvarande rätt att förvärva pund mot kronor tillkommer enligt avtalet riksbanken i förhållande till Bank of England. Avtalet bereder alltså i och för sig utrymme för en fri utveckling av betalningsbalansen, där överskott i denna automatiskt ge upphov till motsvarande behållningar i det andra landets valuta.

Det svensk-engelska betalningsavtalet är ett i en serie tekniskt i huvudsak likartade avtal som Storbritannien träffat med de olika västeuropeiska staterna. Tillsammans äro dessa avtal av väsentlig betydelse för rekonstruktionen av ett internationellt valutasystem.

Ehuru utvecklingen av betalningarna inom det svensk-engelska betalningsavtalets ram icke reglerats i själva avtalet, ha dock vid sidan av detta träffats vissa överenskommelser, enligt vilka denna utveckling underkastas kontroll. Det har i samband med att avtalet ingicks konstaterats, att betalningarna till Sverige under de första åren sannolikt skulle avsevärt överstiga betalningarna från Sverige och att Sverige alltså under denna tid skulle få ett fordringsöverskott mot sterlingområdet. Utvecklingen av detta fordringsöverskott skulle emellertid ömsesidigt regleras genom speciella handelsarrangemang.

Under en första tolv månadersperiod, som utgick med april i år, ha de kommersiella specialanordningar, som enligt avtalets konstruktion skulle utgöra ersättningen för en direkt reglering av betalningsutvecklingen, tagit formen av ett utbyte av informationer rörande handeln med olika varor.

Under våren ha dels i London, dels i Stockholm förts överläggningar mellan representanter för de brittiska och svenska regeringarna rörande de särskilda anordningar, som för tolv månadersperioden 1 maj 1946—30 april 1947 skulle tillämpas i syfte att kontrollera betalningsutvecklingen. Resultaten av de förda överläggningarna ha sammanfattats i ett protokoll med tillhörande skriftväxling. De ha numera godkänts av engelska regeringen.

För den nu löpande tolv månadersperioden lägges tyngdpunkten icke längre på den ömsesidiga kontrollen av betalningsutvecklingen på basis av fortlöpande handelsinformationer. I stället införes en maximering av det belopp i pund sterling som under året kan komma att övertagas av riksbanken. Från svensk sida förklarar man sig sålunda villig att godtaga en ökning under perioden av de svenska pundtillgångarna med 15 miljoner pund sterling. Man förklarar sig emellertid beredd att öka sterlingbehållningen med ytterligare en miljon pund, för den händelse avsättningsmöjligheterna för den svenska exporten skulle utveckla sig gynnsammare än som antagits vid verkställandet av de beräkningar, som lagts till grund för den nu föreslagna limiteringen. Samförstånd råder därom, att ifrågavarande anordningar icke skola få hindra en tillfredsställande utveckling av handeln mellan Sverige och sterlingområdet eller på något sätt inskränka utrymmet för handelsöverenskommelser mellan den svenska regeringen och regeringarna i Dominions.

Utskottet.

Utskottet har utöver den i propositionen lämnade redogörelsen tagit del av de mera detaljerade upplysningar, som från vederbörande departement lämnats utskottet. Utskottet har uppmärksammat, att vad Kungl. Maj:t genom denna proposition underställt riksdagen för dess yttrande innefattar överenskomna principer angående tillämpningen av gällande svensk-engelska betalningsavtal, varigenom betydelsefulla riktlinjer för utvecklingen av Sveriges ekonomiska förbindelser med Storbritannien och övriga länder med pundvaluta uppdragits. Dessa riktlinjer innesluta möjlighet till fortlöpande förhandlingskontakt i mån av behov.

Utskottet finner resultatet av de mellan Sverige och Storbritannien i ärendet förda förhandlingarna under de förhandenvarande förutsättningarna icke giva anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna, att riksdagen icke har något att erinra i anledning av den i Kungl. Maj:ts förevarande proposition lämnade redogörelsen för de principer, som äro avsedda att gälla för tillämpningen av det svensk-engelska betalningsavtalet av den 6 mars 1945 för tiden 1 mars 1946—30 april 1947.

Stockholm den 31 maj 1946.

På utrikesutskottets vägnar:

RICKARD SANDLER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Sandler, Åkerberg, Domö, Lindström, Gränebo, Björnsson, Anderson, Ivar, och Andersson, Elon;*

från andra kammaren: herrar *Skoglund, Ward, Lindqvist, Pehrsson-Bramstorp, Wallentheim, Ohlin, Törnkvist och Bagge.*
